

En fortælling om en ny verden af

— VIVIAN STUART —

DE LANDS- FORVISTE

AUSTRALIERNE

En fortælling om en ny verden af

— VIVIAN STUART —

DE LANDS- FORVISTE

AUSTRALIERNE

De landsforviste

Vivian Stuart
Australierne 1

Originalens titel: The Exiles 1

© Vivian Stuart, 1979

©Jentas ehf, 2022

Oversætter: Natascha Peticzka

Alle kontrakter og aftaler vedrørende værket, oversættelsen, redaktionen, omslaget, illustrationen og ombrydningen er ejet af Jentas A/S.

ISBN: 978-9979-64-294-7

www.jentas.dk

www.must-read.dk

Alle rettigheder forbeholdes.

Mekanisk, elektronisk eller fotografisk gengivelse af denne bog eller dele heraf er uden forlagets skriftlige samtykke forbudt ifølge gældende dansk lov om ophavsret.

Første del

Farvel Long Wrekin

1

Den 29. september 1781 var morgenen grå og overskygget, og den fugtige tåge slyngede sig over det flade landskab, som omkransede den lille Yorkshire-markedsby, Milton Overblow. Da solen stod op og fik tågen til at se ud som om den var omkranset af guld, fyldtes alle vejene ind til byen af landsbybeboerne, som rejste i vogne, på hesteryg og på fod. Det var Mikkelsdag, hvilket traditionelt var et marked, hvor der blev solgt heste og får, og mange af de spredte grupper på vej fra Overdale hyrdede enten får-flokke foran sig eller trak heste bag deres vogne.

Det var en langsom rejse, men det var ikke noget folk bekymrede sig om. Mikkelsdag var en dag, som alle dalens landmænd og deres familier så frem til hvert år. De var klædt i deres stiveste puds, børnene var blevet vasket og havde fået redt håret, og de beherskede alle deres utålmodighed velvidende om, at boderne, gøglerne og værtshusene ikke ville lukke, før den sidste strøm af besøgende havde brugt deres penge, og modvilligt blev tvunget til at tage hjem.

Gruppen af ryttere, der stødte til ved vejen fra Overdale Manor, var dog ikke i humør til at blive forsinkede. De blev anført af ejeren af godset, Lord Braxton, som red på en smuk, rødbrun fuldblodshest, da de galoperede gennem en flok får, der sammen med to familier blev trængt ud i det levende hegn. Overdales præst, en robust ældre herre som red på en lille kraftig hest, var den eneste i selskabet, der stakåndet undskyldte til hyrden, idet han ilede efter hans anfører, mens han bevidst ignorerede mandens forbandelser, som han vidste snarere var rettet mod Lord Braxton end mod ham selv.

Hans Excellence var langt fra populær hverken hos hans forpagtere eller blandt de lokale bønder. For det første havde han ingen familiebånd til egnen. Og for det andet var både hans rigdom og titel forholdsvis nyerehvervet – det havde været en belønning for hans tjeneste i flåden i Vestindien, hvor, hvis rygterne talte sandt, han havde været mere optaget af præmiebeløb end at kæmpe for hans land mod de franske og amerikanske kolonister. Ikke desto mindre havde han gjort sig så bemærket i sin tjeneste under admiral Rodney og hans næstkommanderende, kontreadmiral Sir Samuel Hood, at han havde modtaget et baroni af en taknemmelig enevældig konge. Og nu... pastor Simeon Akeroyd udstødte et suk af lettelse, da han sagtnede farten til et tempo, der bedre passede hans ældre hests sløve temperament. Nu hvor han havde trukket sig tilbage fra flåden, havde baron Braxton købt godset, Overdale Manor, og havde sørget for at blive udnævnt som formand for distriktsdomstolen.

Hvis dette havde været det eneste, ville egnens beboere sikkert have accepteret ham, mente præsten, ligesom de accepterede de fleste af livets onder, som de barske vintre og de ringe græsningsarealer, hvilket kombineret med de stadigt stigende skatter, grundet de evindelige krige, var ved at ruinere mange af dem. De urimeligt hårde domme, som Braxton idømte småkriminelle, bøderne han opkrævede for mindre overtrædelser af loven, og den arrogance som han behandlede folk med, som han opfattede som socialt underlegne, ville have været nok til vække deres uudtalte vrede.

Men manden var grisk, og sammen med sin advokat, Thomas Slater, som var af samme støbning, havde han haft held til at bortvise flere af hans forpagtere, så han kunne udvide sit i forvejen store landområde. I henhold til indkapslingsloven – en Tudor-lov der aldrig var blevet ophævet – krævede Lord

Braxton, at jorden skulle dyrkes på en bestemt måde, hvilket hans forgænger, en venlig aristokrat, aldrig havde håndhævet, samtidig med at han indskrænkede brugsretten af den fælles jord til græsning.

På trods af at landsbyboerne var tålmodige og vant til urimelighed, ville de ikke acceptere denne opførsel i stilhed. Den gennemsnitlige landmand var afhængig af den fri brugsret, og sådan havde det været i flere generationer; fårene kunne finde føde i bjergene og på heden, men det kunne heste og køer ikke. Folket blev mere og mere bitre over den nye godsejer. Nogle hidsige unge havde talt om at give igen af samme skuffe ved at fjerne de hegn, godsejeren havde sat op, og nogle af dem overvejede endda vold mod Braxton selv. Som deres åndelige vejleder havde den gamle præst gjort alt, hvad han kunne for at tøjle dem, og havde advaret dem mod de uundgåelige konsekvenser, der ville følge sådanne handlinger, men de fleste af dem havde været for ophidsede til at lytte til ham. Det var kun en uge siden, at noget af hegnet på Braxtons jord var blevet revet ned og stjålet i løbet af natten, og der havde været et forsøg på at overfalde Hans Nådes vogn, da han en aften var på vej hjem fra byen.

Heldigvis for gerningsmændene havde vognen været tom, og kusken var ikke kommet til skade, men... pastor Simeon Akeroyd sukkede bekymret. Han frygtede at Braxtons tilstedeværelse ved markedet kunne fremprovokere endnu et nytteløst hævnangreb, hvilket havde fået ham til modvilligt at ride over for at slutte sig til godsets selskab kort efter solopgang.

Lord Braxton havde ikke taget imod ham. Han havde sin advokat, Slater, tæt på sig, sammen med hans skurkagtige ridefoged, Ned Waite, og den tidligere sømand, som blev kaldt „Gunner“ O'Keefe. Sidstnævnte havde baronen ansat som tjener, og man så ham stort set aldrig udenfor hans havemur

uden O'Keefes eskorte. Ud fra hans væremåde og den lavmælte samtale med Thomas Slater var det tydeligt, at han var ude på at volde problemer for en stakkels person, men udover en hånlig bemærkning om hvorvidt præstens gamle krikke ville være i stand til at følge med hans fuldblodshestes tempo havde han ikke haft noget imod præstens selskab, selvom... Simeon Akeroyd begravede igen sine sporer i hestens langhårede sider... Hans Nåde havde ikke gjort sig den mindste anstrengelse for at indrette sit tempo efter det stakkels dyrs. Han så med lettelse, at Lord Braxtons selskab havde stoppet hestene, og ved hjælp af opmuntrende tilråb og sine hæle fik han hesten i en kejtet galop indtil den forpustet stoppede ved siden af resten af selskabet i vejkanten.

Hans lettelse var kortvarig.

„Der er fyren, Mylord,“ hørte han ridefogeden Waite sige. „Det er skotten, derovre. Han kalder sig Taggart. Det er ham, der bor vest for Kirby-fælleden.“

Hans finger pegede i retning af en ladvogn halvtreds eller tres meter foran dem, som blev trukket af to store trækheste, hvis messingtøj skinnede i den blege morgensol, og deres maner og haler var blevet udsmykket med mangefarvede bånd i anledning af markedet. Der sad en mand og en kvinde, med et barn i midten, på førersædet, og bag vognen trak de tre unge arbejdsheste, som tydeligvis var medbragt til dagens auktion.

Lord Braxton løftede en hånd for at skygge for solen, da han kiggede i den retning, hans ridefoged pegede. Uden at henvende sig til nogen bestemte spurgte han over skulderen: „Avler han selv sine heste, denne Taggart?“

Advokaten svarede ham. „Ja, Mylord, det lader det til – og han skulle være god til det. Han får ihvertfald høje priser for sine dyr, når han sætter dem til salg.“

„Han lader dem græsse på fælleden, Mylord,“ indskød Ned

Waite i et ondskabsfuldt tonefald.

Slater afbrød ham hurtigt med et advarende blik mod præsten.

Kirby-fælleden lå langs godsets jord mod vest; det var førsteklases græsningsjord, og blev delt af alle i Kirby, men man var kommet til en aftale om, at det kun var hopper med føl og nogle få malkekøer, der måtte græsse der i foråret og om sommeren. Fælleden var et af stridspunkterne mellem Braxton og hans forpagtere. De hegne han for nylig havde opsat på fælleden, var forsvundet i løbet af natten.

„Du kan da ikke tro, Mylord,“ begyndte præsten, som følte, at det var hans pligt at forsvare et respekteret medlem af hans menighed, „Du *kan* da ikke tro på, at Angus Taggart havde noget at gøre med den uheldige episode i sidste uge.“

„Kalder du det en uheldig episode, pastor?“ udbrød Lord Braxton vredt. Han rettede sit truende blik mod præsten, og betragtede ham med væmmelse. „Simpelt tyveri er, hvad det er – total ligegyldighed overfor loven! Jeg er i min fulde ret til at afholde de forbandede landmænds kvæg fra at græsse på min jord, medmindre de betaler mig for det, hvilket Slater kan bekræfte. Er det ikke sandt, Thomas? Jeg har ret til jorden?“

„Det har du bestemt, Mylord,“ forsikrede Thomas Slater ham med en underdanig iver. „Dokumenterne er juridisk godkendt og arkiveret.“ Han fandt et stort, rent lommetørklæde frem fra sin jakke og pudsede ihærdigt sin lange næse, før han begyndte på en udpenslet forklaring af loven. Lord Braxton fik ham utålmodigt til at tie stille.

„Hvorfor er du så sikker på at denne fyr – hvad var hans navn? Denne Taggart ikke har haft noget at gøre med, at mine hegne er blevet fjernet, pastor? Han havde et motiv, havde han ikke? Han har brug for græsningsjord til sine heste, har han ikke? Og han har brug for mere end de fleste, for fanden, når man tænker på, at han avler dem!“

Det var sandt, tænkte Simeon Akeroyd trist. Men de havde alle brug for Kirby-fælleden, stakkels Taggart var ikke den eneste. Han vidste næsten med sikkerhed, hvem der havde revet hegnet ned, og den viden tyngede ham. En uskyldig mand skulle ikke straffes for andres ugerninger, men... hans øjne mødte hans velgørers vrede blik. En del af hans løn var en tiendedel af godsets indkomst, huskede han usselt sig selv på. Det ville være en fordel for ham selv at vælge sine næste ord med omhu, så han ikke fornærmede godsejeren – himlen måtte vide, at hans indtægter var små nok.

Han fremstammede: „Angus Taggart er en hæderlig, lovlydig mand, Mylord. Han er ikke den type som – tjaja, som ville bryde loven i hemmelighed. Han ville ikke gå bag Deres Nådes ryg. Hvis han mente, han havde ret til at klage, så ved jeg, at han ville gøre det åbenlyst, Mylord. Som alle skotter er han stolt og en smule stædig, måske, men...“

„Lad os se, hvor stolt han er,“ svarede Braxton skarpt og fortsatte, „når han står ansigt til ansigt med sin anklager. Ikke sandt, Waite?“ Han så forventningsfuldt på sin ridefoged, som rynkede panden som om spørgsmålet havde overrasket ham, hvorefter han nikkede ihærdigt.

„Ja, Mylord. Det var ham, jeg så. Det ville jeg aflægge ed på.“

„Jamen så få dog fat i ham, mand!“ beordrede hans arbejdsgiver. „Sig at han skal køre ind til siden, så jeg kan tale med ham.“

„Pas nu på, Mylord,“ mumlede Slater sagte. „Det går ikke at gøre fyren gal, før vi har bevis på at han var involveret.“

„Udmærket så,“ svarede Lord Braxton. „Du hørte, hvad Slater sagde, Waite. Ingen trusler, forstået? Og opfør dig ordentligt. Bare fortæl Taggart, at jeg vil tale med ham.“

„Javel, Deres Nåde.“ Ned Waite strammede tøjlerne og travede efter den langsommelige vogn. Nu da han var alene, kantede

han sig forsigtigt forbi en flok magre hedefår som havde fordelt sig på den smalle vej. Han løftede endda sin hat, da han hilste på Taggart's smukke unge kone, da han red op på siden af vognen. Han måtte have videregivet hans herres anmodning høfligt nok, for som svar kørte Angus Taggart ud til siden og standsede vognen. Han gav tøjlerne til sin kone, hvorefter han gik baronens selskab på hesteryg i møde. Han standsede kun kort for at løfte et brægende lam til siden.

Han var en høj kraftigt bygget mand i midten af trediverne med et mørkt vejrbit ansigt og et par venlige blå øjne. Han var iklædt en brun hjemmestruket jakke og matchende knæbukser, hans røde hår var bundet sammen i nakken som på soldater, men upudret, og han så besynderligt værdig ud, da han stoppede for at vente på Lord Braxton. Ned Waite, som ellers havde ventet ved vognen under den påskyndelse, at han ville holde hestene, adlød en utålmodig vinken fra sin herre og vendte tøvende tilbage til fods, mens han trak sin hest efter sig gennem fåreflokken.

„Du ønskede at tale med mig, Mylord?“ begyndte Taggart. Hans accent afslørede hans højlandsherkomst og han talte lavmælt, uden vrede, som en mand med ren samvittighed og intet at frygte på trods af den uventede tilkaldelse. Han smilte og hilste høfligt, da han genkendte præsten, som gengældte hilsenen.

„Dit navn er Taggart, er det ikke?“ afbrød Lord Braxton hårdt.

„Ja, det er det. Angus Taggart fra Long Wrekin ved Kirby. Jeg er en af Deres Nådes forpagtere.“

„Den del er jeg meget godt klar over... også at du avler heste, som du har ladet græsse på mit land. Er det ikke sandt, mand?“

Angus Taggart stirrede på Lord Braxton, først forskrækket, så forsigtigt. „Mine dyr græsser på fælleden, sir, som er fælles

jord.“ Han begyndte at forklare ved at citere en lokallov om græsningsrettigheder, men Lord Braxton afbrød ham.

„Fortæl den fandens fyr om mine rettigheder, Slater. Fortæl ham at medmindre græsningsjorden er indhegnet af et dobbeltheqn med tjørnehæk imellem, inden den dag kommissionen har fastsat, så er alle rettigheder bortfaldet.“

Slater, som var en af jordkommissionens rådgivere, begyndte at forklare, men Lord Braxton afbrød igen utålmodigt.

„Bliv nu færdig, mr. Slater, bliv færdig! Han forstår det godt, gør du ikke?“

„Nej, Mylord, det gør jeg ikke,“ indrømmede Taggart. Han så yderst utilfreds ud, men han gav ikke efter.

„For pokker, du forstår vel, at *jeg* har gjort alt, hvad loven kræver af mig, ikke sandt? *Jeg* har opsat et hegn, som er blevet fjernet midt om natten af feje slyngler, som ikke tør vise deres ansigter i dagslys som hæderlige mænd. *Det* kender du vel til, går jeg ud fra!“

„Ja, Mylord, det har jeg godt hørt om. Men folk er desperate og har brug for fælleden til græsning. Hvis det stadig er ulovligt næste forår bliver de ruinerede.“

„Og det ville også ruinere dig, ville det ikke?“ spurgte Lord Braxton. „Kom så Taggart, fortæl sandheden!“

„Jo, det ville det,“ indrømmede Taggart, uden tøven. „Min jord er primært mose og hede. Jeg høster lige akkurat nok til at kunne fodre mine dyr om vinteren, og sådan er det også for mine naboer, hvorimod Deres Nåde...“ Han afbrød sig selv for ikke at opildne baronen, og pegede i stedet over mod de tre ungheste, der var bundet fast til bagenden af hans vogn. „Jeg kan ikke have dem over vinteren, Mylord, og det er ellers de bedste, jeg har. Det er derfor jeg ville sælge dem på markedet.“

Lord Braxton smilte, han havde nået sit mål.

„Han har afsløret sig selv, er du ikke enig, mr. Slater?“ Han

ignorerede advokatens advarende rysten på hovedet og vendte igen opmærksomheden mod Angus Taggart. „Min ridefoged, Waite, har fortalt mig, at du var ansvarlig for at rive mit hegn ned, Taggart. Er det ikke rigtigt forstået, Waite?“

Ridefogeden nikkede med sit kortklippede hoved. „Det er rigtigt, Mylord, mig og O'Keefe.“ Han udvekslede et indforstået blik med den tidligere sømand, som svarede med et tandløst grin: „Ja da, det var ham vi så, Deres Nåde, klart og tydeligt. Han gravede hegnet op og kørte væk med det på sin vogn.“

Taggart vendte sig forfærdet mod dem. „I kan ikke have set mig, for jeg var der ikke! Du lyver Gunner, du ved godt, jeg ikke havde noget med det at gøre.“ Han kiggede fortvivlet på præsten. „Mr. Akeroyd, sir, vil du ikke hjælpe mig?“

Den gamle præst begyndte at gentage sin mening om Angus Taggart, som han allerede havde forsvaret, men det var tydeligt, at Lord Braxton ikke ville lytte, og Akeroyd tav hjælpeløst da Waite begyndte at opremse en masse anklager. Det begyndte at gå op for Taggart, at der ikke var noget hold i disse beskyldninger, og han afbrød ridefogeden og sagde bestemt: „De har ingen beviser, det er deres ord mod mit, og jeg sværger, at jeg ikke anede noget om sagen, før det var sket. Jeg var endda imod det første gang, det blev foreslået, og...“ Han afbrød sig selv, da det gik op for ham, at han havde sagt mere, end han havde tænkt sig.

„Så du ved hvem forbryderne er?“ spurgte Braxton koldt.

„Ikke med sikkerhed, Mylord. Selvfølgelig så ...“

„Det ville være en fordel for dig at give os navnene, mr. Taggart,“ indskød Thomas Slater. „Hvis du altså forventer, at Hans Nåde skal tro på, at du ikke havde noget med forbrydelsen at gøre.“

„Jeg kan ikke fortælle jer deres navne, sir,“ svarede Taggart stramt.

„Kan du ikke ... eller vil du ikke, mand?“ spurgte Lord Braxton udfordrende.

„Så vil jeg ikke, hvis det gør dig tilfreds,“ svarede skotten trodsigt. På trods af hans tålmodige temperament var han nu vred, og han tilføjede ophidset: „Nu ville jeg ønske, at jeg *havde* hjulpet dem. De havde ret til at gøre det, de gjorde – måske ikke en juridisk ret, men en moralsk for guds skyld, når det var deres liv, der var på spil. Hvis du tager græsningsarealerne fra os, Lord Braxton, vil ingen af os kunne betale vores fæsteafgift.“ Igen opdagede han for sent, at han havde talt over sig, og han tiede. Braxton fæstnede sig ivrigt ved hans sidste fortalelse.

„Du kan stoppe med at betale din fæsteafgift med det samme, Taggart. Giv ham hans opsigelse, mr. Slater. Jeg vil have ham væk fra mit land om syv dage, er det forstået?“

„Han har ret til tre måneders opsigelse,“ indvendte advokaten. „Skriftligt, Mylord.“

„Jamen så sørg for, at han får det, for pokker!“ beordrede Braxton. Han skulle til at vende sin hest, da Angus Taggart bestemt, på trods af hans blege ansigt, lagde en hånd på tøjlerne.

„Mit lejemål er for et år ad gangen, Mylord.“

„Er det? Og hvad betaler du mig?“

Taggart prøvede at beherske sig. „Seks pund for jorden og to for huset, Mylord.“

„Det var billigt. Hvad holder mig fra at fordoble dit fæstemål, min ven? Så tror jeg nok, piben får en anden lyd.“ Slater fangede hans blik og rystede advarende på hovedet, men Lord Braxton lod sig ikke afskrække. „Ah, han har måske en kontrakt? Det gør ingenting. Er det ikke min pligt, som hans godsejer, at sørge for at han passer sin gård ordentligt i henhold til fæsteloven?“

„Det er et krav i hans lejekontrakt,“ bekræftede advokaten.

„Det er ikke i henhold til fæste-“

„Så længe det er et krav i hans kontrakt er det godtaget. Så siger vi det, Taggart ... I fremtiden skal du dyrke hvede på syv tønder land.“

„Der kan ikke gro hvede på min jord,“ protesterede Taggart med fortvivlelsen malet i ansigtet. „Det ville være spild af penge. Selv hvis jeg fjernede lyngen og krattet, er der sten lige under jordens overflade. Og mine heste –“

„Det er rigtigt, der er dine heste. Javel, jeg vil ikke være for streng mod dig, på trods af episoden med mine hegn.“ Lord Braxton, der kunne lugte sejren, lød næsten munter. Alle fårene havde bevæget sig videre, og vejen var tom. „Lad os kigge på dine salgsvarer, skal vi ikke? Hvis de er i god stand, vil jeg købe dem til en god pris. Så har du penge til såsæd og værktøj.“

Taggarts kone, som var en køn, lyshåret ung kvinde, så nervøst på gruppen, da de nærmede sig vognen, og hun trak sit barn til sig, som om hun frygtede, at den lille pige var i fare. Braxton nikkede kort til hende, hvilket ikke beroligede hende, og vendte derefter opmærksomheden mod hestene.

„Løb lidt med dem,“ beordrede han. „Jeg vil gerne være sikker på at de er sunde og raske.“

Taggart stod som forstenet, uden at prøve at adlyde ordren, og Ned Waite hoppede ned fra sin hest, gav sine tøjler til O'Keefe, og løsnede den nærmeste af de unge heste fra vognen. Det var halvblodsheste, men tydeligt avlet godt, og Lord Braxton så beundrende på dem, da ridefogeden luntede forbi ham med én ad gangen. Han var en anerkendt hestekender, og det var tydeligt, at han var tilfreds med alle tre heste.

„Er de vænnet til seletøj?“ spurgte han. Taggart nikkede modvilligt og tavs. „Godt! Og til ploven? Tal lidt højere, mand, jeg kan ikke høre dig!“

„Ja, vallakken er, ikke de andre.“ Forpagteren mødte sin kones

skræmte blik og tilføjede dystert, „Mylord.“ Han var kridhvid i ansigtet og hans hænder rystede. Den gamle præst havde medlidenhed med ham og var klar over, at han havde forsvaret Taggart dårligt, så han hoppede stift af sin hest. O'Keefe tog tøjlerne for ham, og han gik om på den anden side af vognen, så Lord Braxton ikke kunne se og høre ham.

Rachel Taggart hilste på ham med rørende taknemmelighed, og barnet gjorde plads til ham på førersædet. Et genert smil oplyste hendes lille afmagrede, alvorlige ansigt.

„Det var pænt af dem at komme, sir,“ sagde Rachel Taggart. Hun tøvede og bad så barnet om at stige af vognen. „Gå lidt rundt og stræk benene i et par minutter, Jenny. Lad være med at gå for langt væk – bliv hvor jeg kan se dig. Og lad være med at forstyrre din far, han har travlt lige nu.“ Da den lille pige var udenfor hørevidde, talte Rachel videre med en trist, men kontrolleret, stemme. „Angus er i vanskeligheder, ikke?“ Det var mere en tilkendegivelse end et spørgsmål, og Simeon Akeroyd klappede akavet hendes hånd og kunne kun bekræfte hendes frygt.

„Ja, det er han desværre, Rachel. Men –“

„Alvorlige vanskeligheder, mr. Akeroyd?“ Da han rynkede panden, imens han prøvede at finde ud af, hvad han skulle svare, fortsatte hun lidenskabeligt, „Jeg bliver nødt til at vide det, sir, hvordan kan jeg ellers hjælpe ham? Hans Nåde har ikke stoppet os bare for at købe heste – det kunne han gøre på markedet.“

„Det handler om de hegn, han satte op om fælleden, er jeg bange for,“ fortalte præsten hende. „Hans Nåde var meget vred over, at de blev revet ned, og han –“

„Men han kan da ikke tro, at Angus havde noget med det at gøre!“ protesterede Rachel.

„Ridefoged Waite beskyldte ham for det, og Gunner bakkede

ham op.“

„De to slyngler!“ udbrød Rachel med foragt. „Folk siger, at Gunner O’Keefe ikke er rigtig i hovedet. Hans Nåde ville da ikke tro ham over min mand?“

„Det tror jeg desværre, han gør, min kære Rachel,“ indrømmede præsten modvilligt. „Under alle omstændigheder ved han, at Angus ved, hvem der ødelagde hegnene, og han er fast besluttet på at få ham til at navngive dem.“

„Og det vil han ikke?“

„Indtil videre har han nægtet. Men ...“ Han fortalte hende resten og så farven forsvinde fra hendes kinder, da hun forstod konsekvenserne af, hvad han sagde.

„Syv tønder land med hvede, og det er ... hvad kaldte du det, sir?“

„En betingelse i hans lejekontrakt. Det betyder, at Angus bliver nødt til at opfylde den, eller blive opsagt, og det er jeg bange for kan gennemtvinges ifølge loven. Men I har et års frist, tror jeg. Måske kan det lykkes på et år, Rachel.“

„Nej,“ sagde hun med tårer i sine brune øjne. „Nej, det kan det ikke, mr. Akeroyd. Vi kan ikke rydde syv tønder land i tide til såning, selv hvis vi virkelig prøvede, og jorden er dårlig ... det ville være spild af arbejde. Desuden, Angus er god til heste, han bliver nødt til at bruge al sin tid på dem. Og hvis vi mister græsningen på fælleden, bliver vi også nødt til at skære ned på antallet af hestene.“ Hun sukede. „Han har arbejdet så hårdt, og vi regnede med et overskud i år.“

„Det gør mig ondt,“ sagde den gamle præst og var meget opmærksom på hans egen hjælpeløshed over for hendes ulykke. „Jeg er virkelig ked af det på jeres vegne. Jeg skal selvfølgelig gøre, hvad jeg kan – jeg skal nok prøve at snakke med Hans Nåde, Rachel, men jeg frygter, at han ikke vil give sig. Medmindre ...“ han holdt inde og iagttog hende usikkert.

Hun gættede, hvad han ville foreslå, og rystede på hovedet. „Angus vil aldrig forråde sine venner, sir, uanset hvad det kommer til at koste ham, og de ... de er nok for bange for Hans Nåde til at stå frem og tilstå, hvad de har gjort. Men de skal nok hjælpe ham på enhver måde, de kan, det er jeg sikker på.“ Rachel så hurtigt over på barnet, som var på vej tilbage til vognen, og brugte et hjørne af sin kjole til hurtigt at tørre sine øjne og fremtvang et smil. „Jeg må nok hellere holde Jenny hos mig indtil Hans Nåde er færdig med Angus. Stakkels pige, vi havde lovet hende, at hun skulle til markedet.“ Hun kaldte på Jenny, som kom løbende.

„Kører vi videre nu, mor?“ spurgte hun ivrigt. „Kører vi videre?“

„Lige om lidt,“ lovede hendes mor. „Vær tålmodig, mit barn.“ Hun smilte stadig og virkede rimelig fattet, og præsten beundrede hendes mod. Han klatrede ned fra vognen, og tilbød sin hånd til Jenny for at hjælpe hende op på det høje førersæde.

„Du glæder dig til markedet, gør du ikke, min ven?“ spurgte han, og barnet smilte stort.

„Det gør jeg, sir, rigtig meget,“ forsikrede hun ham. „Farmand har lovet, at han vil købe en kyse til mig – en kyse med blå bånd, til mit søndagstøj.“

„Så vil jeg glæde mig til at se dig have den på i kirke på søndag,“ sagde præsten. Han vendte sig for at sige farvel til Rachel Taggart og mærkede en klump i halsen. De var gode mennesker, tænkte han fortvivlet, de fortjente ikke det Lord Braxton forsøgte at gøre mod dem. Men det skete over hele landet, Braxton var ikke den eneste godsejer, der prøvede at vriste land fra folk som Taggart. Får var mere indbringende end mennesker nu om dage – og var uendeligt mindre besværlige end forpagtere, hvis fæsteafgift man ikke kunne hæve lovligt.

Da han tog Rachels hånd i sin, ønskede Simeon Akeroyd

inderligt, at det havde været i hans magt at hjælpe hende i stedet for de vage løfter og tvivlsomme trøstende ord, han tilbød nu. Fattige præster, som ham selv, havde ingen magt; hans egen eksistens afhang primært af godsejeren, og han var gammel, med et dårligt helbred, og havde en familie, han skulle forsørge. Desuden var der ikke mange år tilbage, før han skulle pensioneres, og dermed ikke tjene flere penge. Han kunne selvfølgelig bede, bede til den barmhjertige gud han tjente, og ...

„Hans Nåde rider videre, pastor.“ Gunner O'Keefes hæse, irske stemme rungede i hans ører. „Hvis De vil være så venlig at stige op på Deres hest igen, ville jeg være taknemmelig.“

Han kastede tøjlerne over til præsten og travede grinende videre uden at vente på, at han kom op på hesten.

„Tak fordi De talte med mig, sir,“ sagde Rachel Taggart stille. Uden at være blevet bedt om det steg hun ned fra vognen for at holde præstens hest, imens han stivbenet steg op på den. Hun tilføjede, som om hun havde læst hans tanker tidligere, „Lad være med at bekymre Dem om os, hvis det skaber problemer for Dem med Hans Nåde, mr. Akeroyd. Det ved jeg, Angus ikke ville ønske. Han kæmpede for kongen, da han var soldat, lige så tappert som Lord Braxton ... og nu skal han kæmpe for sig selv.“

„Det tror jeg på, han vil, kære, med dig ved sin side.“

Pastor Simeon Akeroyd skammede sig over den lettelse, han følte, og han sparkede til sin hest for at følge efter Lord Braxton. Uden at turde kigge sig tilbage råbte han velmenende over skulderen „Må gud være med jer!“ til familien Taggart.

Angus Taggart gik langsomt tilbage til vognen med sine tre halvblodsheste. Han talte ikke, men holdt sig beskæftiget med at tøjre dem til bagenden af vognen. Rachel kunne fornemme den stille vrede, han stadig følte, og hun lod ham være alene. Hun satte sig tilbage på førersædet og sagde blidt til Jenny, „Vær en god pige og lad være med at stille farmand for mange

spørgsmål. Endnu bedre, læg dig lidt ind i vognen – du har været tidligt oppe, du kunne godt trænge til lidt søvn. Her, tag mit sjal til at lægge over dig.“

Jenny kiggede skræmt på hende, men tog lydigt imod sjalet. „Vi skal da til markedet, ikke også mor?“ spurgte hun ængsteligt.

„Jo, det kan du tro, min skat,“ forsikrede Rachel hende bestemt. Det ville muligvis være det sidste marked, de nogensinde ville komme til i Milton, tænkte hun, men Lord Braxton skulle ikke holde dem væk fra dette. „Smut du om bags og lad være med at bekymre dig,“ sagde hun til den lille pige. „Far kommer nu.“

Hendes mand satte sig ved siden af hende, og tog tøjlerne. De havde kørt næsten en halv kilometer i tavshed, da han vredt udbrød, „Nå, har du ikke noget at sige til mig, kvinde – vil du ikke plage mig med spørgsmål? Er du ligeglad med hvad Hans Nåde talte med mig om?“

„Jeg ventede på, at du selv var klar til at fortælle mig om det,“ svarede Rachel blidt.

„Håbede du på, at min vrede ville aftage? Det gør den ikke!“

„Men du er da ikke vred på mig?“ Rachel lagde en hånd på hans arm og fremtvang et smil.

„Nej, selvfølgelig ikke.“ Hun havde ramt rigtigt, og han fik øjeblikkeligt dårlig samvittighed og lagde sin hånd på hendes. „Ikke på dig ... men på den umoralske slyngel Lord Braxton. Du ved ikke, hvad han truer med, gør du?“

„Jo, det ved jeg, Angus. Præsten fortalte mig det.“ Hun kiggede på ham. „Jeg sagde, at du ikke ville give efter for trusler. Jeg sagde, at du ville kæmpe imod ham.“

„Og det vil jeg, min kone! Det bliver over mit lig, før han smider os ud! Jeg ...“ Han tøvede rødmende. „Jeg nægtede at sælge ham hestene.“

„Du nægtede? Åh Angus, var det nu klogt? De er jo til salg –

betyder det noget, hvem der køber dem?“

„Ja, de skal sælges på auktionen til en rimelig pris. Han tilbød mindre en halvdelen af, hvad de er værd, og Ned Waite påstod at vallakken var halt. Det ved du godt ikke passer.“

„Ned Waite er en hæsleg mand,“ sagde hun. „Og det er Gunner O'Keefe også.“

„Det var dem, der startede det hele,“ sagde Angus forarget. „De påstod, at de havde set mig grave hegnet på fælleden op og havde læsset det på min vogn! Nu ville jeg ønske, at jeg havde været med til det, hvis jeg alligevel skal have skylden for det – og det sagde jeg til Hans Nåde.“ Han fortalte alt, hvad der var blevet sagt, og sluttede bittert, „Hans Nåde havde ingen ret til at indhegne fælleden. Hvis han får sat flere hegn op, vil jeg hjælpe de andre med at pille dem ned.“

„Og jeg vil hjælpe dig,“ lovede Rachel.

„Det ved jeg, du vil.“ Han smilede varmt til hende. „Jeg fortalte ham ikke, hvem der havde gjort det, Rachel. Jeg nægtede, da han spurgte mig. Det er derfor, han truer os.“

„Det ved jeg godt.“ De var i udkanten af byen, menneskemængden blev større, og de kunne høre larmen fra markedspladsen. Rachel tog sit tørklæde af, glattede det omhyggeligt på sine knæ, og tog det på igen, mens hun skubbede nogle ustyrlige krøller på plads.

Angus pegede med pisken. „Jeg sætter jer to af derovre, så kan I gå rundt om staldene, imens jeg afleverer hestene på auktionen. Den burde være færdig klokken halv fire, senest klokken fire, og så møder jeg jer der, hvor jeg satte jer af.“

„Og så køber du en kyse til Jenny,“ huskede Rachel ham på.

„Som om hun ville lade mig glemme det! Du kan hjælpe hende med at finde en, hun vil have, så betaler jeg for den senere med pengene fra auktionen.“ Angus grinte, hans gode humør var tilbage. „Jeg skal nok få den hvide til at gro, Rachel – jeg vil få

den til at gro, om det så slår mig ihjel. Braxton skal ikke tage min jord.“ Han standsede vognen og vækkede det sovende barn ved at prikke hende drillende med pisken. „Vågn op din lille dovenlars! Vi er her nu.“

Jenny tumlede ud af vognen, mens hun gned sig søvnigt i øjnene. Hun greb ivrigt sin mors hånd og hev hende med fra stald til stald. Den gamle brolagte markedsplads var pyntet med flag, og boderne med de sribede markiser solgte alle mulige spændende varer. Der var jonglører og akrobater, lirekassmænd med små aber, og en dansende bjørn iført hat og mundkurv, som dansede klumset for enden af sin lange lænke.

Rachel lod sig for en stund distrahere af den sædvanlige aktivitet og spænding, hun hilste på naboer og barndomsvenner og morede sig med Jenny, da den lille pige hvinede af glæde over sit livs første marionetteaterforestilling. De købte honningkage og æbler som deres frokost og spiste mens de gik igennem den muntre grinende menneskemængde. Jenny brugte lang tid på at vælge den kyse hendes far skulle købe til hende og satte først en, og så en anden på sit krøllede hoved.

Til sidst valgte hun en, som de fik lagt til side, så de kunne komme tilbage efter den senere, hvorefter de fortsat vandrede rundt mellem staldene og boderne. De var blevet trætte i benene nu, hvor spændingen var begyndt at aftage og menneskemængden begyndte at tynde ud. Rachel havde ikke flere penge til forestillinger eller forfriskninger, og minderne fra morgenen, som hun ellers havde ladet være med at tænke på i løbet af dagen, begyndte at plage hende.

Pigerne ankom tidligt til deres aftalte mødested, men til Rachels skuffelse var Angus kommet dertil endnu tidligere. Hendes hjerte sank i livet på hende, da hun så udtrykket på hans ansigt. Hun hviskede til Jenny, at hun skulle være stille og tvang sig selv til at smile, da hun gik mod ham.

„Han købte hestene!“ råbte Angus til hende. „Han købte alle tre, fanden tage ham! Og for halvdelen af hvad de skulle have været solgt for. *Det her* er, hvad jeg fik for dem.“ Han viste hende mønterne i sin hånd og lod hende tælle dem.

„Du ... du mener Lord Braxton?“ stammede Rachel chokeret. Hun vidste, at han havde ret – de unge heste skulle have været solgt for det dobbelte. „Men hvordan kunne han få lov til at købe dem så billigt?“

„Ned Waite var den eneste, der bød på dem,“ fortalte Angus. Hans stemme rystede af vrede. „Der var ingen andre, der turde åbne munden. Det var som om, de alle var blevet stumme, selvom buddene ellers faldt rask nok, indtil mine heste blev udstillet.“

„Åh Angus!“ De kiggede forfærdede på hinanden og glemte et øjeblik barnet.

„Vi må hellere tage hjem,“ sagde Angus til sidst. „Jeg har gjort vognen klar. Kom Jenny.“ Han gjorde antræk til at løfte hende, men hun undveg ham, og hende øjne blev fyldt med tårer.

„Hvorfor bliver du ked af det, min lille skat? Jeg troede, du ville være træt og kunne tænke dig en ridetur tilbage til vognen af din far.“

„Men min kyse ...“ huskede Jenny ham på med gråd i stemmen. „Vi har valgt en, og den er smuk, far. Kan ... kan du ikke nok købe den?“

Angus satte sig på knæ ved siden af hende og trak hende ind i et kram. „Du skal nok få din kyse, min lille skat. Far lovede dig den, gjorde jeg ikke?“

Hun begravede sit tårevædede ansigt i hans bryst, og hendes stemme var dæmpet, da hun sagde, „den har blå bånd, og jeg fortalte præsten, at jeg ville have den på i kirke på søndag.“

„Og det skal du også have,“ lovede hendes far. Da han mødte Rachels blik over barnets bøjede hoved, sagde han

lidenskabeligt, „han skal ikke få mig til at bryde et løfte til min egen datter. Jeg vil købe den kyse til hende, om det så er det sidste, jeg gør!“

2

Det viste sig, at søndagskysen var den sidste gave, hun nogensinde fik af sin far. Mange år senere, da det strå, den var lavet af, var faldet fra hinanden, gemte hun stadig de lasede blå bånd som en talisman, som et minde om en lykkeligere tid.

Hun vidste og forstod kun meget lidt om begivenhederne, der ledte op til hendes fars død, og om forfølgelsen han blev udsat for den lange vinter efter markedet. Ud fra hans hængende skuldre og trætte blik gættede hun på, at han havde svært ved at klare både markarbejdet og sliddet med hestene. Han var altid udenfor, uanset vejret, fra morgen til aften for at prøve at rydde de syv tønder land, hvor der skulle sås hvede i foråret. Hendes mor fortalte hende, at nogle af naboerne hjalp til en gang imellem, men det var normalt kun hende, der hjalp ham, så godt hun kunne, med den opslidende opgave, han havde givet sig selv. Den store mængde sne, som faldt ved juletid og fortsatte et godt stykke ind i det nye år, var en lettelse for dem begge, selvom ingen af dem sagde det højt.

Det var det meste Jenny havde set dem i lang tid, fordi de var tvunget til at blive indenfor. De forlod kun huset for at fodre hestene, eller når de skulle i kirke, hvor de måtte kæmpe sig igennem de høje snedriver. Jenny tænkte tilbage på gudstjenesterne juleaften og juledag som højdepunkter i den dystre vinter, men hun huskede også hendes fars smerte, da de vendte hjem og så, at der havde været indbrud i hoppernes stald, og to af dem manglede. Han havde fundet dem sent om aftenen, men én af dem havde født for tidligt, og trods al hans pleje kunne han ikke redde det splejsede føl, som havde været udsat for frysende kulde i flere timer.